

Матвєєв В.В.

викладач,

*Державний вищий навчальний заклад
«Чернівецький індустріальний коледж»*

ПРОЕКТНИЙ МЕТОД, ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ Й ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ

Сучасне динамічне, швидкоплинне життя висуває суспільний запит на виховання творчої особистості, здатної, на відміну від людини-виконавця, самостійно мислити, генерувати оригінальні ідеї, приймати сміливі, нестандартні рішення. Сьогодні педагогічні колективи вищих навчальних закладів своїм основним завданням вважають забезпечення фізичного, інтелектуального, соціального і духовного розвитку студентів з домінантою індивідуальних і творчих можливостей кожного студента для формування творчої цілеспрямованості особистості, здатної до саморегуляції, передбачення, конструювання власної життєвої стратегії.

Основним орієнтиром змісту модернізації освіти має стати праця на особистість, що інтенсивно розвивається. Колись роль студента в системі освіти виходила з потреб держави. Сьогодні акценти розставлено інакше: маємо зробити людину такою, щоб вона могла вирішувати державні завдання за своїм покликанням, бути високоморальною, духовно розвиненою, мобільною в своєму розвитку. Адже корисна діяльність людини – це результат її розвитку, інтелекту, здібностей. Виховання має прагнути до самостійності мислення і винахідництва, як і розум людини, що розвивається самостійно у дії.

Розв'язання цього завдання передбачає психолого-педагогічне обґрунтування змісту і методів навчально-виховного процесу, спрямованого саме на розвиток особистості учнів. Однак цьому процесові поки що бракує цілеспрямованості та науково-методичного забезпечення. Тому процес «особистісної» перебудови навчально-виховного процесу відбувається спонтанно, повільно, неефективно. У зв'язку з цим педагоги і психологи усвідомлюють гостру потребу у створенні та використанні особистісно-орієнтованих педагогічних технологій, до яких відносять і проектну технологію.

Успіх у сучасному світі визначається здатністю людини організувати своє життя як проект, визначати далеку і близьку перспективу, знаходити і залучати необхідні ресурси, складати план дій і здійснювати його, оцінювати результати своєї діяльності. Численні дослідження демонструють, що більшість сучасних лідерів – це люди, які володіють проектним типом мислення. Мода на проекти поширилася в усі сфери суспільного життя, в тому числі і на вітчизняну систему освіти.

Професор Є. Полат вважає, що метод проектів останнім часом стає «не просто популярним, а «модним», що викликає обґрунтоване занепокоєння, бо де починається диктат моди, там часто відключається розум» [3, с. 67].

Поняття «проект», «метод проектів», «проектування», «навчальний проект», «проектна діяльність» міцно увійшли в практику навчальних закладів освіти всіх рівнів.

Ідеї проектної технології виникли ще у 20-тих роках минулого століття в США. Їх основоположником вважають американського філософа, педагога й психолога Джона Дьюї, який створив концепцію прагматичного навчання. В основі цієї концепції є методи, що забезпечують власні відкриття тих, хто навчає і вчиться, та орієнтованих на наукове дослідження як зразок створення стратегії навчання у межах гуманістичного напрямку. У педагогічних поглядах та експериментальних роботах Джона Дьюї започатковані ідеї побудови навчання на активній основі через

доцільно-мотивовану діяльність учня у співвідношенні з його особисто-визначеним інтересом. Надзвичайно важливо було показати дитині її особисту зацікавленість у здобутті цих знань, де і яким чином вони можуть їй знадобитись у житті [3, с. 101].

Продовжувачем ідей Дж.Дьюї став його учень В. Кілпатрік, який спільно із Ф. Паркером намагався організувати активну пізнавальну діяльність учнів на основі їхнього спільного пошуку в процесі роботи над проектом. Розроблену технологію дотепер широко використовують в американських школах.

Згодом проектні технології набули широкої популярності у Великій Британії, Бельгії, Німеччині, Італії, Фінляндії та інших країнах. В період 1910–1920 років цей метод набув популярності в практиці вітчизняної школи. Однак, у СРСР 1931 року метод проектів був засуджений і відтоді не робилося серйозних спроб відродити його в шкільній практиці [2, с. 10].

Сьогодні запровадженням методу проектів у навчальний процес вищої та середньої школи активно займаються такі науковці та педагоги, як П. Архангельський, Л. Ващенко, О. Зосименко, Г. Ісаєва, С. Москвін, Л. Переверзєв, О. Пехота, Є. Полат, О. Пометун, С. Сисоєва, С. Стефансон, А. Хуторський та інші.

В сучасній педагогіці більшість науковців поділяють думку про те, що метод проектів – педагогічна технологія, «яка відображає реалізацію особистісно орієнтованого підходу в освіті ...і сприяє формуванню уміння адаптуватися до швидкозмінних умов життя людини постіндустріального суспільства» [4, с. 26]. В свою чергу Є. Полат визначає метод проектів як «спосіб досягнення дидактичної мети через детальну розробку проблеми (технологію), що має завершитися досить реальним, практичним результатом» [3, с. 41].

Під проектною технологією навчання історії сучасні вітчизняні дослідники розуміють цілеспрямований, чітко контрольований системний метод організації навчального процесу, за допомогою якого студенти набувають історичних знань, умінь, ставлень та практичного досвіду (компетентностей) у процесі планування й виконання навчальних проектів, орієнтованих на створення і презентацію студентом специфічного для цього предмету продукту (текст, художнє зображення, вистава, відеофільм, мультимедійна презентація, макет). Методичні умови застосування проектної технології навчання історії передбачають підготовленість викладача історії до організації проектування; актуальність і значущість проблеми, що розв'язується під час проектної діяльності; проведення розподілу «ролей» між учасниками проекту; дотримання ними чіткої структурованості змістовної частини проекту; застосування дослідницьких методів під час роботи над проектом; заохочення педагогом активного використання різноманітних методів роботи з інформацією та інше. В основі методу лежить не інформаційний підхід, зорієнтований на розвиток пам'яті, а діяльнісний, спрямований на формування комплексу розумових здібностей (конструюючої уяви, здатності до цілепокладання, розуміння, рефлексії), а також конкретних умінь і навичок.

Отже, проектна технологія на заняттях історії у вищій стимулює дослідницький та пізнавальний інтерес студентів до певних проблем; розвиває вміння самостійно знаходити інформацію, аналізувати та узагальнювати її, детально опрацьовувати історичний текст; вміння презентувати інформацію як оформлений результат діяльності, вміння критично мислити, висловлювати та обґрунтовувати власну думку; вміння перейти від теорії до практики, поєднуючи академічні знання з прагматичними, дотримуючись відповідного балансу на кожному етапі навчання; розвиває здатність працювати як індивідуально, так і колективно.

Список використаних джерел:

1. Вульфсон Б.Л. Джон Дьюи и советская педагогика / Б.Л. Вульфсон // Педагогика. –1992. – № 9-10. – С. 99-105.
2. Полат Е.С. Как рождается проект. – М.: ИСО РАО, 1995. – 87 с.
3. Полат, Е. С. Метод проектов/ Е. С. Полат // Научно-методический сборник. Серия «Современные технологии университетского образования». Вып. 2. / Беларуский государственный университет, Центр проблем развития образования, Республиканский институт высшей школы БГУ. – Минск: РИВШ БГУ, 2003. – 240 с.
4. Сисоева С. Особистісно зорієнтовані технології: метод проектів / С. Сисоева // Підручник для директора. – 2005. – № 9-10. – С. 25-31.

Милютінова М.Ф.

*методист відділу початкового технічного моделювання
та декоративно-ужиткової творчості,
Донецький обласний центр технічної творчості дітей та юнацтва*

ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

Сучасна Україна наразі проходить такі етапи становлення соціально-економічної політики, які не можливі без втілення в програму розвитку країни інтеграційних процесів. Інтеграція як процес, насамперед, передбачає збільшення кола партнерів та впровадження новітніх технологій. Ці процеси, що спрямовані на євроінтеграцію України – це шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, вихід на світовий ринок.

Новітній етап розвитку освіти в Україні характеризується відходом від тоталітарних стандартів педагогічного процесу. Наразі проходить посилене переосмислення людських цінностей, відбуваються пошуки нового в теорії викладання та, що важливіше, у практиці навчання і виховання підростаючого покоління. Стали назрілими процеси гуманізації та демократизації. Саме ці трансформування породжують необхідність переходу на інший тип навчання – «інноваційний», і це є першочерговою проблемою сучасної психолого-педагогічної науки.

Введення інноваційних процесів в освіту вимагає вирішення двох найважливіших питань. Перше питання – досліджування, узагальнення та поширення прогресивного педагогічного досвіду. Друге, не менш вагоме, питання – впровадження світових передових досягнень психолого-педагогічної науки в практику. В результаті вдалого впровадження новітніх процесів, використання нововведень, як у теорії так і у практиці, стане повсякденною справою для середньостатистичного працівника освіти. Він сам буде у в змозі стати, як користувачем, так і автором новітніх технологій навчання. Педагог зможе приймати участь у дослідженнях новітніх концепцій, буде розповсюджувати вдалі, або критикувати не дієві, на його думку, технології. На практиці, у своїй щоденній роботі з дітьми, матиме змогу коригувати освітні новації. Коли педагог буде діяти, як творець, це сприятиме реалізації державної політиці, яка націлена на створення творчого, інтелектуального, духовного потенціалу нашої країни.

Педагоги закладів позашкільної освіти, маючи на меті збереження та примноження культурної спадщини, повинні сприяти піднесенню вітчизняної науки, техніки й культури, працювати над вихованням людини майбутнього.